

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Nefran kirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati (oglasil): Trikrat razdeljena petit-vrsta pri enkratni objavi 12 v, pri vsaki nadaljnji objavi 8 v, pri dvostopni petit-vrsti v reklamnem delu stane vrsta 20 v. Cela stran 30 K, pri večkratnem objavljanju po dogovoru znaten popust. — Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr.

Štev. 13.

V Ljubljani, dne 27. marca 1915.

Leto III.

Opomin konjerejcem in živinorejcem glede krmljenja.

Vsled sedanjega vojnega položaja je postala dobava krme za konje in drugo poljedelsko domačo živino sila težavna. Žetve za produkcijo krme važnih dežela letos ni na razpolago; tudi žetev ovsa na Ogrskem ni bila povsem zadovoljiva; vkljub temu je treba predvsem zadostiti povečani potrebi po krmi, ki jo ima vojna uprava za vojne konje; saj je zadostna preskrba armade z najvažnejšimi potrebščinami glavni pogoj, da se vsiljena nam vojna srečno konča.

Vse te okolnosti so povzročile, da so prirodna, moči dajoča krmila postala pičila.

Za delj časa ne moremo računati, da nadomestimo vsa sedaj manjkajoča krmila, ker dobimo večje količine ovsa še le po novi žetvi in ker je surovin za marsikatera umetna krmila sedaj težko dobiti ali jih sploh ni dobiti.

Ker je pa ravno sedaj posebno važno, da ohranimo vse svoje konje, govedo in prešiče, je treba delovati z vsemi sredstvi, da uravnamo krmljenje po obstoječih težavnih razmerah in da izhajamo z nadomestilnimi krmili, ki jih imamo.

V naslednjem prinašamo nasvete, kako moremo prehraniti konje, govedo in prešiče z nadomestilnimi krmili v kritičnem času, ne da bi občutno trpela vzreja.

Kot samoposebi umevno navajamo, da se mora pri vsaki taki premembi

Podlistek.

Gospod Neponimaj.

(Povest, iz Poljskega prevel Podravski.)

(Konec.)

„Močni Bog, ko bi jaz le stoteri del imel od tega kar ima bogatin, kakšno življenje bi imel! Toda čemu govoriti! Tako krivično je vse razdeljeno na svetu! Eden tiči v blatu do ušes, drugi pa lasu nima tam namočiti.“

„Šel je dalje in tu zagledal, kako je nekoliko zidarjev in delavcev stavilo neko hišo, katere stene so bile že precej visoke.“

Vojteh je obstal na mestu ter pozorno ogledoval veliko stavbo.

„Nú, tu si stavi hišo,“ je rekel sam sebi, „da bi celo deset občin, večjih nego je naša, imelo kje prebivati. Radoveden sem zares, kako se imenuje ta bogataš?“

In stopivši k najbližjemu delavcu, ki je na lestvi dajal drugemu opeko, ga je vprašal s prijaznim smehom: „Ej, gospod mojster! ali bi mi ne hoteli povedati, kdo si da stavi takšno sijajno graščino.“

Rus je odprl usta in nabulil oči, kajti nikdar še ni slišal govoriti poljskega kmeta.

„He, kakoj?“ je vprašal ruski.

„Vprašal sem vas, mojster, kdo si da stavi to veliko graščino?“ se oglasi znovič Breg.

Rus potrese z glavo: „Ne ponimaju!“ reče urno ter začne znovič dajati opeko.

Naš Vojteh v prvem hipu kar poskoči od tal.

„Gospod Neponimaj!“ zakliče na glas. Tu ga imate! A strela naj ga udari, tega bogatina. Ali se ni preobjedel od izobilja, kanalja! Jaz pa, moj Bog!“ je pošepetal nakrat otožno. „Jaz moram slično psu služiti tujim ljudem. Takšna je dandanes pravica na svetu!“

In nezadovoljen in mračen je šel dalje, premišljujoč v duhu svoje uboštvo in tuje izobilje. Nakrat pa obstane znovič. Pred seboj je zagledal sijajno palačo s tremi nadstropji, s steklenim hodnikom in krivuljastim stebričjem, ki je pa izgledala tako mično, da se je Vojteh nakrat domislil, da mora to biti cerkev in si mahoma snel kučmo. Toda ko je gledal dalje, je spoznal, da to ni cerkev, marveč druga takšna bogata palača. Streha na njej se je blesketala kakor bi bila iz srebra in zlata, vrata pa so izgledala kakor oltar v cerkvi. Na pragu pri durih je stal neki krepko vzrastel človek v zlatem izšivanem županu ter s pozlačeno palico v roki in dasiravno je bilo videti, da je to stražnik, je vendar izgledal kot nekak starosta ali general.

„Mati Božja!“ zakliče Vojteh, „to je pa res pravi čudež, takšna graščina kot nekaka cerkev! Ej!“ je

krme vpoštevati, da se z novim krmljenjem ne prične na nagloma, ampak da navadimo živino polagoma na to krmljenje. Ne more se dovolj toplo priporočati, da naj se da sprva samo malo mero nove krme poleg sedaj navadne in se jo stopnjuje tako, da je prehod približno v enem tednu končan. Če se pokažejo v tej prehodni dobi znaki, da posamezno živinče ne prenese dobro nove krme, se mora prehod počasneje izvršiti.

Vpoštevaje to načelo, se priporoča naslednja prememba krmljenja:

1.) Konji.

a) Za težke vprežne konje s približno 750 kg žive teže povprečno:

2 kg ovsa, 10 kg sena, 2 kg neprečiščenega sladkorja, 1½ kg otrobov, 3 kg rezanice, 2 kg zrezane repe in 1 kg riževe krmne moke;

b) za konje s približno 450 kg žive teže (pri srednjem delu):

2 kg ovsa, 5 kg sena, 1½ kg neprečiščenega sladkorja, 1 kg otrobov, 2 kg rezanice;

c) za lahke konje s približno 350 kg žive teže:

2 kg ovsa, 4 kg sena, 1 kg neprečiščenega sladkorja, ½ kg otrobov.

(Mesto neprečiščenega sladkorja se da lahko tudi dvakrat toliko melasa [sladkorjeve gošče]. Priporoča se tudi, neprečiščenemu sladkorju pri-mešati do 2% očiščene krede.)

2.) Goveda.

a) Za delavne vole:

kolikor mogoče sena, pri navadnem napornem delu vrhutega 1 do 1½ kg otrobov, in če treba, še nekaj zrezane repe;

b) za krave, junice in junce:

Krmiti jih je tako, kakor po navadi, vpoštevaje krmila, ki jih imamo.

3.) Prešiči.

Krmljenje je urediti tako, kakor je mogoče s krmili, ki jih imamo. Razun otrobov, zadnjega žita, ki ni za mletje, in skrožkov, dalje posnetega mleka naj se posebno še porabijo za krmo kuhinjski odpadki.

Tudi neprečiščeni sladkor in riževa krmna moka naj se porabita, če sta na razpolago.

Posebno nujno se mora opozarjati, kako važna je v sedanjih težavnih časih paša za vsakovrstno živino. Brezpogojno se je treba prizadevati, da se kakor hitro mogoče in v čim največji meri izrabi paša.

pošepetal čez trenutek, „tu gotovo prebiva sam cesar ali kak minister, ali nemara cesarjev komisar.“

In že ni mogel dalje krotiti svoje radovednosti; priklonil se je do tal brkastemu človeku s pozlačeno palico ter pošepetal vljudno: „Jasno velemožni gospod! Ali bi mi ne hoteli povedati, čigava je ta palača?“

In le malo je manjkalo, da ni onemel od strahu, ko se je mož razkoračil kakor pav in stegnivši roko grozno naprej, zakričal na vse grlo: „Ne ponimaju! Pašol!“

„O nasilje!“ zakliče naš Vojteh Breg, torej je brzokone že ves svet lastnina tega človeka, tega Neponimaja! Hej, hej, Mati Božja!“ je tarnal v duhu, napotivši se dalje. Človeku zares jame predsedati življenje, kadar vidi, da se eden do ušes valja v zlatu, drugi pa kvečjemu v vroči slanini, ki mu jo revščina lije za kožo. Hej, hej, ni je več pravice na svetu! Delaj, da ti roke omahujejo, pa še komaj si prisluziš potreben košček kruha in nekakšno cunjo za na hrbet, a ta gospod Neponimaj gotovo še ene kope rži ni zmlatil v svojem življenju, a vendar je takšen bogataš! In medtem ko se je tako hudoval in tarnal, začuje nakrat slavnostno godbo. Pa obstane in posluša, kar vidi, da se mu bliža slavnosten pogreb. Spredaj je šlo nekoliko duhovnikov, a šest s črnim suknom pokritih konj je vleklo voz in na njem rakev, zadaj pa je drdralo mnogo velikih kočij, toda razen teh ni bilo videti za krsto žive duše.

„Gotovo je moral umreti kak velik gospod,“ je mrmral Vojteh ter počenil k zidu bližnje hiše in prekrizavši se pobožno jel ogledovati pogreb. In nekako čudno, otožno in težko mu je postalo pri srcu.

Nihče ni korakal za krsto, nihče žaloval za pokojnikom. Oni, ki so se peljali za krsto, so bili opravljeni kakor za svatbo in vsi so izgledali nekako radostno.

„A kaj to pomeni?“ pošepeta Vojteh, „mrlič, pogreb, a vendar se nihče ne joče, nihče ne potoči niti ene solze za pokojnikom!“ In nezmožen se premagati zakriči na voznika pri enem zadnjih voz:

„Ali mi ne bi hoteli povedati, čigav je ta pogreb?“

Voznik pa potrese z glavo, skomizgne z rameni ter zamomlja urno, mahnivši z roko:

„Ne ponimaju!“

„O Jezus Nazarenski!“ zakriči Vojteh, „to je torej oni veliki bogataš. Umril je, kaj mu koristi sedaj njegovo bogastvo?! In nihče se ne joče za njim, nihče ne žaluje za krsto. Pa sem mu bil tako nevoščljiv, a vendar mi je dokaj bolje nego njemu, kajti jaz sem še živ in zdrav. O, ne daj Bog, da bi me pokopali tako, kadar pojdem s tega sveta. Gotovo bi bilo več joka, ko bi mene doletelo kaj takega. Celo gospodar bi postal žalosten, gospodinja in dekle pa bi ihtele na glas... in moja mati bi malone umrla od žalosti in joka. Ker pa je tako s tvojim bogastvom, gospod Neponimaj!“ je zaklical čez trenutek, „pa počivaj mirno v zemlji! Saj jaz ne menjam s teboj; rajši sem reven služabnik, pa ljubljen od ljudi, nego bogataš, po katerem nihče ne pretoči kake solze.“

In od tega časa nikdar več ni zavidal nikomur njegovega bogastva ter se ni pritoževal čez svojo usodo.

In ko je sedaj sam postal bogataš ter celo župan v občini, pa tudi njemu nihče ne zavida sreče in veljave.

Posebno naj se, kjer le mogoče, ženò na gozdno pašo plemenski in mladi preišči, kar se lahko zgodi takoj, ko skopni sneg.

Od c. kr. poljedelskega ministrstva.

Na Dunaju, dne 10. marca 1915.

Zenker s. r.

Vojaški dopusti.

Da bo mogoče najhitreje in najpopolneje opraviti spomladanska poljska dela, je po razpisu c. kr. ministrstva za deželno brambo z dne 8. marca 1915, oddelek XIV., štev. 359, iz leta 1915, vojaška uprava, uvažujoč velik pomen, ki ga imajo ta dela ne le z navadnega gospodarskega stališča sploh, ampak tudi še posebej iz vojaških ozirov, odredila, da se bodo dajali kratki dopusti vsemu h kmetijskemu poklicu pripadajočemu moštvu hkrati, ki se nahaja pri vojaških formacijah, nadomestnih krdelih, rekonvalescentnih oddelkih in zavodih v deželah zunaj bojne črte, kolikor bodo dopuščala potrebna nadomestila za armado in drugi neizogibni oziri na vojaštvo.

Ti dopusti se bodo odmerjali tako, da bodo dopustniki lahko opravili najnujnejša poljska dela in da bo — kolikor bo to mogoče — lahko primerno premenjati dopustnike za časa poljskih del.

Dopusta se dá največ štirinajst dni. Kolikor dopuščajo službene razmere, se sme vselej posebej dovoliti, da se ne vsteje potovanje domov in nazaj v čas dopusta. Prošnje za dopust mora ali prosilec sam ustno prijaviti pri svojem poveljstvu ali pa jo vložiti njegovi svojci po političnem okrajnem glavarstvu, ki mora o njej podati svoje mnenje in jo potem kar najhitreje poslati pristojnemu poveljstvu moža, kateremu je dovoliti dopust. Dopust dovoli poveljnik oddelka.

Najprej se bo oziralo pri dovoljevanju dopustov na samostojne kmetovalce, in sicer kolikor so ozira vredni, potem na svojce samostojnih kmetovalcev, ki delajo pri domači kmetiji, naposled na kmetijske delavce.

Razdobja, v katerih se dopusti dovoljujejo, se ravnajo po času, v katerem v dotičnih krajih kmetujejo, in po drugih krajnih razmerah. Dopustnikom je na podstavi izdanih jim dopustnic, iz katerih je razviden namen dopusta, dovoljena prosta vožnja po železnicah. Dopustnik, ki se ne vrne po končanem dopustu, se kazenskosodno strogo kaznuje.

Že preoblečene može je odpustiti na dopust v vojaški, druge pa v civilni obleki.

Nadomestna krdela (zavodi) bodo županstvom in pristojnim političnim oblastvom po pošti poslala po en zaznamek (konsignacije) mož, ki so se odpustili na dopust v dotično občino.

Na podstavi teh zaznamkov (konsignacij) pa morajo občine in politična okrajna glavarstva paziti na dopustnike, če res opravljajo potrebna pomladanska dela, ker bi se drugače namen take odredbe ne dosegel, in bi vsled dopusta oseb, ki se odtegujejo poljskemu delu, drugi in vrednejši prosilci ne dobili te ugodnosti.

Zaradi omenjenega nadzorstva je navedeno c. in kr. ministrstvo za deželno obrambo odredilo s svojim v začetku navedenim razpisom to-le:

1. Zupanstva morajo omenjene zaznamke takoj, ko preteče dopust, vrniti nadomestnim krdelom (zavodom) s potrdilom, da so dopustniki res opravljali spomladanska poljska dela v dotični občini, in tudi to, če so jih zadostno opravili. Ako bi se že med dopustom izkazalo, da posamezni dopustniki zanemarjajo ta dela, je to takoj sporočiti političnemu okrajnemu oblastvu.

2. Politična okrajna oblastva morajo na primeren način in s pomočjo orožnikov nadzorovati dopustnike, če res opravljajo potrebna spomladanska dela. Ako bi zanemarjali, je dotične vojake takoj naznaniti njih pristojnemu poveljstvu.

Dopustniki uživajo tudi ob dopustu svoje pristojbine (z menažnim denarjem vred), pa tudi njih svojcem se ne smejo med tem časom iz tega vzroka ustaviti kaki prispevki za prehrano. O tem užitku prispevkov morajo c. kr. okrajna glavarstva obvestiti tudi pri njih obstoječe okrajne komisije za prehrano in jim vročiti odtisk te odredbe.

Razen tega se smejo, če glede na omenjene dopuste preostane še kaj primernega moštva na razpolago, na zahtevo političnih okrajnih oblastev poslati oddelki 20 mož v posamezne občine ali k posameznim posestnikom, opravljat spomladanska poljska dela.

Prošnje za take delavske oddelke naj občine ali posamezni kmetovalci vložijo pri političnem okrajnem oblastvu.

O natančnejših pogojih za porabo takih delavskih oddelkov bo c. kr. poljedelsko ministrstvo oddalo primerne odredbe.

V obče veljajo za moštvo, ki se pošlje za poljska dela, enaka določila kakor za dopustnike.

Nastanjevati po predpisu kakor pri začasni posamični nastanitvi in preživljati delavske oddelke, je dolžnost tistih občin (posameznih posestnikov), katerim se dotični oddelki odkažejo. Dotični znesek mora poveljnik delavskega oddelka oddati občini proti potrdilu.

Za dano hrano se smejo zahtevati in povrniti največ zneski, ki bi bili šli za stalni garnizijski kraj odposlanega moštva.

V posameznih, prav posebno ozira vrednih primerih se bodo na utemeljene, pri političnih oblastvih vložene prošnje tudi začasno oprostili samostojni kmetovalci, potem posamezni kmetijski uradniki veleposestev in kmetijskih zadrug.

Natančnejša ukazila v tem oziru bo izdalo c. kr. poljedelsko ministrstvo.

Naravnost pri c. kr. ministrstvu za deželno brambo vložene prošnje za dopust ali začasno oprostitev se ne morejo vpoštevati.

O teh določilih so bila obveščena politična okrajna oblastva s pristavkom, da jim je strogo naloženo, natančno jih izvrševati, kolikor to spada v področje političnih oblastev.

Svetovna vojna.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

Ruski napad pri Wyzkownu odbit. — Naval ruske pehote vzhodno od Črnovia zavržen.

Uradno razglašajo dne 17. marca opoldne:

V ruski Poljski in v zapadni Galiciji smo tudi včeraj odbili posamne sovražne napade.

Na karpatski fronti nobenih bistvenih dogodkov.

V okolici Wyszkowa so poskušali sovražni oddelki zopet osvojiti z opetovanimi navalni ponoči pozicije, ki so jih zavzele naše čete.

Napadi so se vseskozi ponesrečili.

Južno od Dnjestra se mestoma vrše boji. Situacija se ni izpremenila.

Naval sovražne pehote na južni breg reke Prut vzhodno od Črnovic se je kmalu razbil v našem ognju.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Uničene ruske stotnije pri Laborzewu. — Odbiti ruski napadi v jugovzhodni Galiciji.

Uradno razglašajo dne 18. marca:

V Karpatih smo po krvavem boju z velikimi izgubami za nasprotnika odbili napad močnejših sovražnih čet, izvršen z višin zapadno od Laborzewa. Pri tem smo uničili več sovražnih stotnij.

Prav tako so se v jugovzhodni Galiciji ponesrečili ponovljeni ruski poskusi, da bi z nepričakovanim navalom številno jačih čet vzeli posamna oporišča v naši poziciji.

Pri zavrnitvi teh napadov, ki so se povsodi v najbližji distanci razbili v ognju naših čet, smo tudi ujeli 280 mož.

Na vseh ostalih frontah se ni prigodilo ničesar bistvenega.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Ponesrečeni ruski napadi v Karpatih in v jugovzhodni Galiciji. — 500 Rusov ujetih.

Uradno razglašajo dne 19. marca:

V Karpatih v prostoru pri Lopkoku in Smolniku živahen topovski boj.

Nočni napad, ki so ga izvršili Rusi z višin jugozapadno od Baligroda, smo odbili po kratki borbi.

Močne sovražne čete so dopoldne napadle naše pozicije severno od gorskega prelaza Uzsok. Kakor dne 14. t. m., tako smo jih tudi včeraj zavrnil s težkimi izgubami.

Na bojni fronti v jugozapadni Galiciji so se dopoldne vršili srditi boji. Številni napadi, ki jih je sovražnik to pot naperil proti središču in proti levemu krilu naše pozicije, so se vseskozi ponesrečili ob krepkem in vztrajnem zadržanju naših vrlih čet.

Nasprotnik je imel težke izgube. Bojišče pokrivajo mrtveci. 5 častnikov in 500 mož smo razorožili in ujeli.

Na frontah v zapadni Galiciji in v Poljski nobene izpremembe.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Pri Nadworni so naše čete odbile ruski napad. — Izpad junaške posadke iz Przemysla.

Uradno razglašajo dne 20. marca:

Na karpatski fronti se niso prigodili nobeni posebni dogodki.

V nekaterih odsekih so se vršili živahni topovski boji.

Severnozapadno od Nadworne smo krvavo odbili lahek napad več ruskih bataljonov, ki so se približali na sto korakov do naših pozicij.

Na ostalih delih bojne fronte v jugovzhodni Galiciji vlada razmeroma mir.

V Poljski in v zapadni Galiciji se ni ničesar prigodilo.

Hrabra posadka v Przemyslu je napravila včeraj po dolgem času izpad, topot v vzhodni meri. Zadel je na močne sovražne čete ter se po večurnem boju umaknila za utrdbeno črto.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Srditi boji med gorskima prelazoma Uzsok in Konieczna. — Odbiti ruski navalni pri Smolniku in Alsopagonyju. — 1070 Rusov ujetih.

Uradno razglašajo dne 21. marca opoldne:

V Karpatih so se včeraj vneli na fronti med gorskima prelazoma Uzsok in Konieczna ljuti boji. Že v noči dne 20. marca so poskušali sovražni oddelki z nepričakovanim navalom zavzeti posamna naša oporišča. Z velikimi izgubami so bili povsodi zavrtnjeni. V zjutranjih urah so se ruski napadi ponovili v celem obsegu. Boji, ki so se razvili, so trajali v nekaterih odsekih ves dan. Do večera smo odbili vse ruske čete, ki so prodirale na Sanu, pri Smolniku in Also-Pagonyju. Ujeli smo 1070 mož.

Na ostalih frontah se ni prigodilo ničesar bistvenega.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Przemysl je padel.

Uradno se razglašajo dne 22. marca:

Po štiriinpolmesečnem obkoljenju, ob koncu svojih moči, je trdnjava Przemysl v časti padla 22. marca.

Ko so zaloge živih jela sredi tega meseca pohajati, se je general pehote pl. Kusmanek odločil k zadnjemu napadu.

Izpadalne čete so dne 19. t. m. zgodaj zjutraj udarile preko trdnjavske črte in so se držale do skrajnosti v sedemurnem boju proti silnim ruskim četam. Končno je premoč števila prisilila naše čete, da so se umaknile za utrdbeno črto. V naslednji noči so Rusi udarili proti raznim frontam v Przemyslu.

Ti napadi so se kakor vsi prejšnji razbili ob ognju hrabro branjenih utrdb.

Ker je po izpadu dne 19. t. m. najskrajnejša omejitev v živilih racijah dovoljevala samo tridnevi odpor, je trdnjavski poveljnik medtem dobil ukaz, naj trdnjavo po poteku tega roka in čim uniči vojni material, izroči sovražniku.

Kakor je poročal neki letalec iz Przemysla, se je dejansko posrečilo pravočasno razdejati utrdbe, vse topove, municijo in utrjene naprave.

Požrtvovalna in junaška vztrajnost in zadnji boj posadke zaslučuje ne manjšo pohvalo, kakor njena hrabrost v prejšnjih naskokih in bojih.

Tega priznanja tudi sovražnik ne bo odrekal przemyslskim junakom. Padeč trdnjave, s katerim je armadno vodstvo moralo računati že dlje časa, nima nobenega vpliva na položaj v velikem.

Pri poljski armadi trajajo boji v karpatskem odseku od prelaza Uzsok do sedla Konieczna.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Feldmaršal nadvojvoda Friderik je izdal tole armadno povelje:

Po štiriinpolmesečnih bojih, v katerih je imel trdovratno in brezobzirno, toda vedno brezuspešno na-

skokujoči sovražnik silne izgube in po krvavi zavrnitvi njegovih, še v zadnjem času, zlasti dne 20. in 21. marca dan in noč izvršenih poskusov, vzeti trdnjavo Przemysl s silo, je junaška trdnjavska posadka, ki je še dne 19. marca z zadnjo močjo poskusila razbiti premočni obroč obkoljenja, premagana od lakote, na povelje in ko je razdejala in razstrelila vse trdnjavske naprave, mostove, orožje, municijo in vojni material vsake vrste, prepustila razvaline Przemysla sovražniku. Nepremaganim junakom iz Przemysla naš tovariški pozdrav in našo zahvalo. Premagale so jih naravne sile, ni jih premagal sovražnik. Ostanajo nam svetel zgled zvestega izpolnjevanja dolžnosti do skrajne meje človeške moči. Obramba Przemysla ostane za večne čase sijajen list slavne naše armade.

Feldmaršal nadvojvoda Friderik.

Z nemško-ruskega in nemško-francoskega bojišča.

Ponesrečeni ruski napadi na Tauroggen, Langszargen in ob Orzyeu.

Veliki glavni stan, dne 17. marca.

Vzhodno bojišče. Slabe ruske navale na Tauroggen in Langszargen smo zavrnili.

Med rekama Szkwa in Orzyer smo odbili ruski poskus, prebiti našo fronto.

Južno od Visle se ni ničesar izpremenilo.

Vrhovno armadno vodstvo.

Odbiti ruski napadi med Piskom in Orzycem. — 1900 Rusov ujetih. — Nemški odgovor na ruska grozodejstva.

Veliki glavni stan, dne 18. marca.

Vzhodno bojišče. Rusi so tudi včeraj brezuspešno nadaljevali svoje napade na našo pozicijo med rekama Pissek in Orzyer, kakor tudi severovzhodno od Przasznysza.

Zapadno od reke Szkwa smo ujeli 900, vzhodno od te reke pa 1000 mož ter uplenili 5 strojnih pušk.

Cenen uspeh so si izvojevale ruske domobranske tolpe s svojim vpadom v najsevernejši košček vzhodne Prusije v smeri na Memel.

Plenile so in požigale vasi in posestva.

Mestom na ruskem ozemlju, ki se nahajajo v naših rokah, smo za kazen naložili plačilo večjih vsot kot odškodnino. Za vsako vas ali posestvo, ki jo upepele na nemških tleh te druhali, bomo požgali tri vasi ali tri posestva na ruskem ozemlju, ki smo ga okupirali.

Na vsako požarno škodo pri Memelu bomo odgovorili s tem, da bomo vpepelili ruska vladna poslopja v Suwalkih in v drugih, v naših rokah se nahajajočih gubernijskih glavnih mestih.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nepojasnen položaj v Memelu. — Nemci so odbili vse ruske navale med Piskom in Orzycem in pri Przasznyszu.

Veliki glavni stan, dne 19. marca.

Vzhodno bojišče. Položaj pri Memelu še ni pojasnjen. Kakor se zdi, so slabi ruski oddelki udri v Memel. Protiodredbe smo ukrenili. Vse ruske napade med Piskom in Orzycem, kakor tudi severovzhodno

in zapadno od Przasznysza smo odbili, deloma s težkimi izgubami za sovražnika.

Razmere južno od Visle so neizpremenjene.

Vrhovno armadno vodstvo.

Rusi v Memelu.

Veliki glavni stan, dne 20. marca.

Vzhodno bojišče. Na vzhodni fronti je dan potekel brezmeroma mirno.

Rusi so zasedli Memel.

Vrhovno armadno vodstvo.

Zavrjnjeni ruski navali v Poljski. — 600 Rusov ujetih.

Veliki glavni stan, dne 21. marca.

Vzhodno bojišče. Med Omulewom in Orzycem smo odbili ruski napad, pri čemer smo ujeli 2 častnika in 600 mož.

Dva ruska nočna napada na Jednorosec sta se razbila v našem ognju.

Vrhovno armadno vodstvo.

Memel zopet v nemških rokah. — Nemci so odbili na Poljskem vse ruske napade in ujeli 420 mož.

Veliki glavni stan, dne 22. marca.

Vzhodno bojišče. Po kratkem boju južno od mesta in po trdovratni poulični borbi smo včeraj zopet prepodili Ruse iz Memela. Pod zaščito ruskih čet je ta ruska sodrga plenila imetje in premoženje prebivalstva, nalagala privatno imetje na vozove in ga spravljala preko meje. Poročilo o tem postopanju še objavimo.

Severno od Mariampola smo odbili ruske napade. Sovražnik je imel težke izgube.

Zapadno od Orzyca pri Jednorosecu, severovzhodno od Przasznysza in severozapadno od Ciechanowa so se ruski podnevni in nočni napadi razbili ob našem ognju. 420 ujetnikov je ostalo v teh bojih v naših rokah.

Vrhovno armadno vodstvo.

Zaustavljeni francoski navali v Champagni. — Francoski letalci so bombardirali Sohlettstadt, Nemci pa Calais.

Veliki glavni stan, dne 18. marca.

Zapadno bojišče. Francoski naval na našo pozicijo ob južnem robu Loretske višine smo odbili.

Francoske delne napade v Champagni severno od Le Mesnila smo zaustavili s protinapadi. Snoči tamkaj obnovljeni francoski napad smo zavrnili s težkimi izgubami za sovražnika.

V Argonih boji pojenjujejo.

Francoski letalci so metali bombe na odprto alzaško mesto Schlettstadt. Učinkovala je samo ena, ki je udarila v vzgojevališče učiteljic ter ubila 2 otroka, 10 pa težko ranila. Kot odgovor na to smo danes ponoči metali bombe težkega kalibra na trdnjavo Calais.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemci so zavrnili francoske napade v Champagni in pri Verdunu.

Veliki glavni stan, dne 19. marca.

Zapadno bojišče. V Champagni sta se zopet ponesrečila dva francoska delna napada severno od Le

Mesnila in severno od Beau Sejaoura. Ujeli smo dva častnika in 70 mož.

S težkimi izgubami se je odbiti sovražnik umaknil pred našim uspešnim ognjem v svoje pozicije.

Jugovzhodno od Verduna so izvršili Francozi več navalov.

V dolini Woivre smo jih odbili, na vzhodnem robu višin ob reki Mas pa se še vrše boji.

Vrhovno armadno vodstvo.

Francoski napadi v Argonih in v Vogezih odbiti.

Veliki glavni stan, dne 20. marca.

Zapadno bojišče. Na cesti Wytschaete — Ypern pri St. Eloiju smo odvzeli Angležem skupino hiš.

Na južnem obronku Loretske višine smo izčistili zatočišče, v katerem so se še držali Francozi.

V Champagni je potekel dan v splošnem mirno. Ob zori so naše čete zavzele nekaj francoskih jarkov, severno od Beau Sejoura.

S težkimi izgubami za sovražnika smo odbili francoske delne napade, severno od Verduna v dolini Woivre in na vzhodnem robu višin ob Masi pri Combru.

Proti našim pozicijam na Reichsackerkopfu in Hartmannsweilerkopfu so izvršili Francozi več navalov, ki pa so se že v pričetku z znatnimi izgubami razbili v našem ognju.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemški uspehi v Champagni in v Vogezih. — Nemški letalci so bombardirali Pariz in Champagne.

Veliki glavni stan, dne 21. marca.

Zapadno bojišče. Jugovzhodno od Yperna smo s streli spravili na tla neki angleški aeroplan ter ujeli pilote.

Dva francoska poskusa, nam zopet odvzeti pozicijo na južnem robu Loretske višine, ki smo jo osvojili dne 16. marca, sta se ponesrečila. — Na katedrali v Soissonu, ki je nosila ženevsko zastavo Rdečega križa, smo odkrili francosko opazovališče, jo obstreljevali in odstranili.

V Champagni, severno od Beau Sejoura, so naše čete uspešno pomaknile naprej svoje jarke ter osvojili več francoskih okopov.

Pri tem so ujele 1 častnika in 299 neranjenih Francozov.

Pozicijo na Reichsackerkopfu, ki sta jo hrabro branila dva bataljona alpskih lovcev, smo včeraj popoldne v naskoku zavzeli. Sovražnik je imel težke izgube in je ostavil v naših rokah 3 častnike, 250 mož, 3 strojne puške in enega metalca min.

Francoske protinapade smo odbili.

Da svoj odgovor na zlodejstva francoskih letalcev na odprto alžaško mesto Schlettstadt še bolj poudarimo, so naše zračne ladje vrgle danes ponoči nekaj težkih bomb na trdnjavo Pariz in na železniško križišče Compiègne.

Vrhovno armadno vodstvo.

Brezuspešni francoski napadi v Champagni in v Vogezih.

Veliki glavni stan, dne 22. marca.

Zapadno bojišče. Nočni francoski poskus, osvojiti našo pozicijo na južnem robu Loretske višine, se je ponesrečil.

Tudi v Champagni severno od Le Mesnila se je izjalovil francoski nočni napad.

Vsi francoski napor, da bi zopet pridobili pozicijo na Reichsackerkopfu, so bili brezuspešni.

Vrhovno armadno vodstvo.

Bitka pri Limanovi-Lapanowu.

(Iz vojnega poročevalskega stana.)

(Konec.)

12. decembra, še predno je napočil dan, se je pričel napad na višino Golców, ob 7. uri 30 minut dopoldne se je zavzela. Kmalu nato se ni več domilo, da se sovražnik, ki se je boril pri Limanovi, na čeli črti umika.

Brez odmora se je ukazalo, naj se sovražnik zasleduje. Naše čete so došle 12. decembra južno od Locsina v smerih Novi Sandec, Dabrowa in Zbyszczco do ene ure hoda od Dunajca. Neki še bolj naprej potisnjeni oddelek z jezdečo artiljerijo je obstreljeval neko sovražnikovo kolono vseh vrst orožja, ki se je umikala ob desnem bregu reke čez Dobrawo proti severu.

Sovražnik je porušil mostove pri Novem Sandecu. Odposlane patrolje, ki naj najdejo stik s skupino Szurmay, so se prepeljale zvečer čez reko in so prišle v mesto isti čas, ko so došle v mesto z vzhoda naše prednje čete. Tako se je obnovila zveza med obeh zmagovitimi armadami in se je zopet zaključila naša bojna črta.

Umikalno pomikanje, ki ga je pričelo sovražnikovo južno krilo, se je še 12. decembra razširilo na vse oddelke, ki so stali južno od Lososina. Severno od doline, kakor tudi proti bojni črti Nemcev so nadaljevali Rusi še ta dan svoje silovite sunke pač zato, da zaposlujejo naše sile in da olajšajo umikanje svojih južnih bojnih skupin.

Dne 14. decembra zvečer so prišla notranja krila zasledujočih armad do pokrajine Czchow, torej v zelo grozilno bližino ceste Bochnia-Tarnow, glavni sovražnikovi umikalni črti. A grozeči nevarnosti se je umaknil tudi tu sovražnik s pravočasnim umikanjem.

Naša zmaga pri Limanovi-Lapanowu je omajala zdaj nevzdržljivo južno poljsko rusko črto in v zvezi z istočasnim zmagovitim napadom severnega nemškega krila vso njih silo.

17. decembra je doseglo naše preganjanje spodnji Dunajec in ozemlje južno zahodno od Tuchowa; tu je obnovljeni, trdovratni odpor ustavil nadaljnje prodiranje. Naše sile, ki so ta čas prodrle čez kotle pri Krosnu, Jaslu in Grlicu, se sicer niso mogle tu vzdržati proti premočni sovražnikovi protiofenzivi; a bisivenih uspehov tudi Rusi v karpatski fronti niso mogli več doseči.

Zmaga pri Limanovi je potisnila sovražnika v zahodni Galiciji nad 50 km (razdalja Ljubljana-Radovljica) nazaj. Veliko, tudi gospodarsko važno ozemlje je zopet v naših rokah; trdnjava Krakov je oproščena od vsake nevarnosti; najbogatejši del Poljske je zaseden po zaveznikih.

V bitki Limanova-Lapanow in med zasledovanjem je bilo, kakor znano, vjetih nad 30.000 Rusov. Krvave izgube so bile velike na obeh straneh.

A ne na številu izgub, a tudi na lastni pridobitvi zemlje se velikost uspeha ne more meriti. Važnost decemberske zmage obstoji v tem, da se doseže odločilna premoč nad sovražnikovo armado. Po hrabrosti in vztrajnosti svojih armad doseženo premoč bodo znali zavezniki obdržati in izkoristiti.

Naj te vrste, če tudi obsegajo le mal in površen oddelek iz zdaj že pol leta trajajoče vojske, prispevajo, da se povsod pravilno ceni naše delo na bojišču in da se ojači brezpogojno zaupanje v bodočnost, kar itak upa cela monarhija. Kakor v opisani decemberski bitki, se bodo znale naše čete i v bodoče vojskovati in umirati, dokler se ne izvojuje končna zmaga in ž njo časten, trajen mir.

Tedenske novice.

(Prebiranje v letih 1873. do všteti 1877. rojenih črnovojnikov) se vrši: dne 6. aprila v Kočevju za sodni okraj Kočevje; 7. aprila v Ribnici za sodna okraja Ribnica in Velike Lašče; 9. aprila v Črnomlju za sodna okraja Črnomelj in Metlika; 11., 12. in 13. aprila v Rudolfovem za sodne okraje Rudolfovo, Trebnje in Žužemperk; 15. in 16. aprila v Kamniku za sodna okraja Kamnik in Brdo; 18. in 19. aprila v Radovljici za sodna okraja Radovljica in Kranjska gora; 21. in 22. aprila v Kranju za sodna okraja Kranj in Tržič; 23. aprila v Škofji Loki za sodni okraj Škofja Loka; 25. in 26. aprila v Ljubljani za sodni okraj ljubljanska okolica; 27. aprila na Vrhniki za sodni okraj Vrhnika; 29. in 30. aprila v Ljubljani za sodni okraj mesto Ljubljana; 1. in 2. maja v Litiji za sodni okraj Litija; 4. maja v Višnji gori za sodni okraj Višnja gora; 23. in 24. aprila v Krškem za sodna okraja Krško in Rateče; 25. aprila v Kostanjevici za sodni okraj Kostanjevica; 26. aprila v Mokronogu za sodni okraj Mokronog; 6. in 7. aprila v Gorenjem Logatcu za sodne okraje Logatec, Cerknica in Lož; 8. in 9. aprila v Idriji za sodni okraj Idrija; 10., 11. in 12. aprila v Postojni za sodne okraje Postojna, Ilirska Bistrica, Senožeče in Vipava.

(Krušne nakaznice) bodo izdane, kakor znano, začetkom aprila, najbrž 4. ali pa 11. aprila. Nakaznice ne bodo za celo državo enotne, temveč po raznih deželah razmeram primerno različne. Nakaznice se bodo imenovali: „Izkaz o uporabi moke in kruha“. Za vsako osebo bo izdana posebna nakaznica z enotedensko veljavo. Dnevni kvantum nakazane moke, oziroma kruha bo zaenkrat 200 gramov. Ali bo pri tem ostalo, ali ne, še ni določeno, zlasti ker se bo treba prepričati, ni li za razmere na kmetih ta množina nezadostna, za mestno prebivalstvo pa morda več kot zadostna. Istočasno z izdajo krušnih nakaznic se bo odredil tudi novi popis privatnih zalog, to pa zato, ker bodo one rodbine, ki so z moko založene, dobile nakazano le omejeno množino moke, oziroma kruha, in sicer v razmerju z njihovimi zalogami. — Po posameznih deželah različno se bo uravnalo tudi vprašanje malega peciva.

(Iz seje deželnega šolskega sveta) z dne 17. marca 1915. Na podlagi ukaza c. kr. ministrstva za uk in bogočastje prepušča se krajnim šolskim svetom (mestnemu šolskemu svetu) ukrepati glede uporabljanja mladine pri poljskih delih in glede eventualne predčasne zaključitve šolskega leta; glede srednješolcev pa se zaprosi ministrstvo, da slednje pooblasti deželni

šolski svet, posamezne prošnje v obzira vrednih slučajih (poljska dela, draginja) reševati po svojem predudarku in dijakom prepustiti predčasni izpust iz šolskega leta. Kotnikova ustanova podeli se visokošolcu Verbiču na Vrhniki. Glede vpeljave kranjskega domovinoznanstva kot neobveznega predmeta na srednjih šolah se pozovejo ravnateljstva za oddajo svojega mnenja. Zasebni osemrazrednici v Trnovem pri Ilirski Bistrici se dovoli priklopitev enoletnega trgovskega tečaja. Poleg poročil o važnejših poslih, ki so bili po zadnji seji konkurentnim potom rešeni, rešijo se razne osebne, tudi disciplinarne zadeve.

(Krušne nakaznice na Štajerskem) bodo uvedene, kakor naznanja razglas štajerske namestnije, o velikonočnih praznikih, in sicer samo po mestih in večjih, zlasti industrijskih krajih. Glasile se bodo na dnevni 200 g moke ter bodo veljale vsakokrat za en teden. Pri nakupu kruha se bo računalo 4 g moke 5 g kruha. Izkaznice bodo razdeljevali občinski uradi, v večjih mestih pa posebne „krušne komisije.“

(Člani zavoda za promet žita.) Minister za notranje zadeve je v zmislu § 11. statuta vojnega zavoda za promet žita na Dunaju imenoval med drugimi za člane sveta tega zavoda deželnega poslanca kranjskega, veleposestnika barona Apfalterja pl. Apfalterna v Križu pri Kamniku in državnega in deželnega poslanca in predsednika Kmetijske družbe na Kranjskem, Frana Povšeta v Ljubljani.

(Prostovoljne avtomobilne sanitetne kolone.) Od privatne strani se je sprožila misel, da naj bi se prostovoljno sestavili oziroma nabavili primerni avtomobili, ki bi vozili ranjence od bojne črte do železniških postaj. Na tozadevno vprašanje je c. kr. vojno ministrstvo odgovorilo, da bi ne imelo ničesar proti takim prizadevam, vendar pa morejo biti taka podjetja le uspešna, če so zadostno denarno fundirana, kajti vojna uprava ni v stanju, ugoditi kakim naknadnim zahtevam za odškodnino. Najvišje armadno poveljstvo je tudi zagotovilo, da se bo po možnosti oziralo na to, da se take prostovoljno naklonjene sanitetne kolone uporabljajo baš za domači kor. Na vsak način pa je treba, da stopijo osebe, ki hočejo sprožiti to akcijo, prej v dogovor z vojnim ministrom, da more le-to vplivati na izbero v omenjene svrhe izkušnih avtomobilov.

(Nesreča ali zločin.) 19. t. m. so našli pri Kalanovem mlinu v Škofji Loki v Sori moško truplo, ki ga še niso identificirali. Truplo je na glavi poškodovano. Ali se je pripetil zločin, nesreča ali samomor, še ni znano.

Razne stvari po svetu.

(Vzorci za okrasitev vojaških grobov in spomenikov za v vojni padle vojščake.) Umetniška okrasitev vojaških grobov tvori zadevo, s katero se bo treba sedaj in v bodočnosti ukvarjati narodni umetnosti. Jako hvaležno in posnemanja vredno je zato zanimanje avstrijskih oblasti za to vprašanje. C. kr. urad za pospeševanje obrti je izdal nekaj umetniški katalog, ki ima naslov „Soldatengräber und Kriegerdenkmäler“ in vsebuje okrog 200 osnutkov od navadnih napisnih plošč do največjih spomenikov za padle vojake. Katalog se dobi po jako nizki ceni.

(Novo radikalno sredstvo proti beli uši.) Dosedanja sredstva proti belim ušem, ki se držijo kakor znano v obleki in so skrajno nevarne kot prenašateljice raznih kužnih bolezni, posebno pa pegastega legarja, so se izkazala za nezadostna. Razna eterična olja i. p. sicer uš preženejo, toda je ne uničijo. V laboratoriju dunajskega profesorja Frünkela pa so sedaj slučajno dognali, da ima substanca — fenilno — metilni eter — ki se imenuje „anisol“ lastnost, da omoti belo uš že v docela mali kvantiteti na razdalje $6\frac{1}{2}$ cm tekom 4 minut; v desetih minutah pa jo popolnoma ugonobi. Sredstvo je za ljudi popolnoma nenevarno. Vojna uprava so za iznajdbo jako interesira ter bo brezdvomno odredila odločen boj proti belim ušem s pomočjo novega sredstva.

(Igranje v ogrski razredni loteriji je prepovedano.) Znano je, da ogrski kolektanti skušajo z vsemi sredstvi spečati srečke ogrske razredne loterije tudi na Kranjskem in se v dosegu svojega namena poslužujejo celo zavitkov z napačnimi naslovi. Občinstvo se svari pred nakupom omenjenih srečk. Neprijetne posledice protipostavne nabave teh srečk, so, kar je bilo že večkrat objavljeno, da se srečke zaplenijo, morebitni dobitki zapadejo v korist države, poleg tega pa mnoga pota ter občutljive denarne kazni. Zatorej ne naročajte srečk ogrske razredne loterije, ako jih pa dobite brez naročila, jih uničite, ali pa jih izročite finančni oblasti.

(Odredbe za prestop francoskih mej.) Kakor se poroča iz Ženeve, je francoska vlada poostrila odredbe za prestop francoskih meja. Vsi, tudi francoski podaniki, ki se vračajo iz inozemstva, morajo imeti s fotografijo opremljen in od francoskega konzula potrjen potni list, v katerem mora biti označen cilj potovanja in tudi vzrok. Diplomatični zastopniki Francije so dobili nalogo, da zahtevajo od takih potnikov jamstvo.

(Omejitev vživanja žganja.) Češko c. kr. namestništvo je izdalo posebno naredbo, da omeji žganje-pitje. Žganjarne smejo prodajati le od 7. zjutraj do 5. popoldne, oziroma ob nedeljah in praznikih le do 11. dopoldne. Nedoraslim osebam do 16. leta, pijancem, beračem in ljudem, ki so v dotičnem kraju na slabem glasu, je prepovedano prodajati žganje. Celo slaščičarji ne smejo prodajati z likerji napolnjenih bonbonov osebam pod 16 let. Za prestopke so določene ostre kazni.

(Prepoved alkohola v Rusiji.) Prodaja denaturiranega špirta, ki je bil predelan v svrhu prodaje kot pijača, se kaznuje s prisilnim delom in izgnanstvom v Sibirijo. Istotako čakajo visoke kazni one, ki kupujejo kruh, jedila in obleko od vojakov. Tovar narji z žganjem so imeli sestanek, na katerem so sklenili zahtevati od vlade odškodnino, ker so pred vojno vsled naročila vlade si razširili svoje obrate, ki so vsled sedanje prepovedi prodaje žganja brez vrednosti.

(O prehrani prebivalstva.) Dunajska „Information“ piše: Ukrenile so se že glede na razpoložljive zaloge živil stroge odredbe, oziroma jih še ukrenejo. Odkritosrčno se mora obžalovati, ker posegajo te odredbe v zasebno življenje in ker otežkočujejo vsakemu posamezniku obstoj. A kakor tudi moramo to obžalovati, moramo končno izjaviti, da drugače ni moglo priti. Trezno in realistično presodimo

stvar in naj nas ne varajo puhlice, ki ne morejo držati. Železni francosko-angleški obroč na morju, ki se je potegnil okoli Nemčije in Avstro-Ogrske, se ne more zlomiti. Iz tujih delov zemlje ne moremo ničesar dobiti. Z najmočnejšim našim dobaviteljem žita, z Rusijo, se vojskujemo, kakor tudi z najmočnejšim dobaviteljem mesa, s Srbijo. K nam se ne more ničesar pripeljati; ostale balkanske države, Romunija in Bolgarija, so prepovedale izvoz. Izhajati moramo s tem, kar imamo doma. Nevarno bi bilo, če bi sebe varali. Nenavadno tiho je zadnje čase postalo o dovozu z Ogrskega, kjer se, o tem ne dvomimo, nahajajo preostanki žita in moke, s katerimi razpolaga vlada. Pričakujemo, da se nekaj dobi z Ogrskega, pa se le ne more dvomiti, da nam ogrska vlada kot prijateljski sosed priskoči na pomoč.

(Vožnje civilnih oseb v Šlezijo, Galicijo in na severno Ogrsko.) Od 1. marca 1915. naprej se smejo dopustiti k železniškim vožnjam civilne osebe le na podlagi pravih izkazov o svoji osebi in identiteti, in sicer v Vzhodno Šlezijo, Galicijo, Bukovino in severno Ogrsko samo preko teh-le postaj: Trzebnia (smer Krakov in Sucha), Chrzanow (smer Bolecin), Oswiezim (smer Skavina), Dziditz (smer Zywiec), Petrowitz (smer Krvin), Oderberg (smer Tešin), Moravska Ostrava (smer Friedek-Mistek), Friedek-Mistek (smer Tešin), Zsolna (smer Tešin-Zwadron), Suha Hora (smer Chabovska-Zakopane), Eperies (smer Novi Sandec-Bartfa), Legenye-Alsomihál (smer Mezölaborcz-Takosany), Osap (smer Sianki), Batyu (Lowaczne), Marmaros-Sziget (smer Körösmezö in Borsa), Des (smer Oradna in Borgobesztercze). Izkazuje pa se lahko: 1. S potnim listom, izdanem po naredbi celokupnega ministrstva dne 15. januarja 1915 ali po naredbi ogr. ministrstva 16. januarja 1915 s fotografijo in pripombo: „Veljavno tudi za potovanje v Vzhodno Šlezijo, Galicijo, Bukovino in na severno Ogrsko. Potni list izda politična, oziroma deželno knežja varnostna oblast. 2. Z legitimacijo s fotografijo s državne in dvorne nastavljenice, za državno železniške nastavljenice ali nastavljenice privatnih železnic in njih družine. 3. S posebnimi legitimacijami za določen čas in določen kraj, kakor je bilo to dosedaj določeno za vlake vojnega voznega reda. Te legitimacije se izdajajo samo pri vožnjah v vojaškem ali javnem interesu z ozirom na poljedelsko ali obrtno produkcijo ali iz tehtnih rodbinskih razlogov. V kolikor obstojajo za vožnje v posebnih pokrajinah posebni predpisi, je treba ugoditi tudi tem. Tako je dovoljena vožnja v trdnjavo okrožje civilnim osebam, izvzemši slučaj odpotovanja v vojne svrhe ali v svrhe uprave, samo na podlagi legitimacije, ki jo izda trdnjavsko poveljništvo. Končno se opozarja na to, da gre tu samo za potovanje v etapni prostor, da pa ti predpisi ne morejo veljati tudi za vožnje v pokrajine, ki so prizadete vsled vojnih operacij.

(Konec šol v maju?) Praška „Bohemia“ poroča: Z ozirom na izredne razmere, ki so nastale vsled vojne ter z ozirom na higijenične razmere, uvaža učna uprava na Dunaju, če bi ne kazalo. letos vse javne šole že koncem maja zapreti. Odločena stvar še ni, ker čaka učna uprava na mnenje pristojnih korporacij in uradov, a sodi se, da se bodo te izrekle za to, da se koncem maja zaključijo vse šole.